

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Gminy
Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025”
w 2023 roku

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Spis treści

I.	WPROWADZENIE	2
II.	REALIZACJA „PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY MIASTA ŁOWICZ NA LATA 2021– 2025 ” W 2023 ROKU	7
III.	REZULTATY PROGRAMU OSIĄGNIĘTE W 2023ROKU	17
IV.	INFORMACJA O POTRZEBACH ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W 2023 ROKU	18

I. WPROWADZENIE

Preambuła ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.z 2020r, poz. 218 z późn. zm.) zawiera zapis: „(...) przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności” oraz zobowiązane są do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W myśl zapisów rzeczony ustawy, zadaniem własnym gminy jest przeciwdziałanie patologicznym zjawiskom społecznym, w tym przemocy w rodzinie, oraz tworzenie systemu ochrony ofiar tej przemocy. Zgodnie z art. 9a tejże ustawy, gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, który powoływany jest przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

Zespół Interdyscyplinarny do spraw rozwiązywania problemów przemocy domowej – to zespół osób, delegowanych ze środowisk profesjonalnych, do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Zespół ten składa się z przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych, a czasami prokuratorów oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Działa on na podstawie porozumień zawartych przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta a ww. podmiotami. Rada gminy określa, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Obsługę organizacyjno - techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Do głównych celów i zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należą:

- budowanie lokalnego systemu jakości opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- zsynchronizowanie i wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przemocy.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań ww. podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy diagnostyczno - pomocowe. Prace w ramach grup diagnostyczno – pomocowych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach. W skład grupy diagnostyczno – pomocowej wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym - pedagog szkolny, przedstawiciel PCPR, , a także psychologowie bądź terapeuci pracujący z osobami doświadczającymi przemocy lub stosującymi przemoc, jeśli zachodzi potrzeba – pracownik ochrony zdrowia, kurator sądowy, asystent rodziny, członek MKRPA lub inny specjalista.

Przedstawiciele grupy diagnostyczno – pomocowej spotykają się zarówno z osobami doświadczającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną, pracują nad zaplanowaniem planu pomocy i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem.

Zadaniem grup diagnostyczno - pomocowych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno – pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Zgodnie z art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łowiczu, funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza, który stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Łowicz. W dniu 11.05.2020r. Burmistrz Miasta Łowicza powołał skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Kadencja powołanego Zespołu trwała 3 lata tj. do 11.05.2023r. W składzie zespołu było 12 członków przedstawicieli instytucji z terenu miasta. W dniu 12.05.2023r. Zarządzeniem Nr 159/23 Burmistrza Miasta Łowicza został powołany nowy skład zespołu. W składzie tego zespołu było 13 członków przedstawicieli instytucji z terenu miasta. Ze względu na zmiany ustawowe w dniu 24.11.2023r. Zarządzeniem Nr 389/2023 Burmistrza Miasta Łowicza został powołany nowy skład zespołu w którym pracuje 13 osób, przedstawicieli instytucji z terenu miasta.

Podstawą prawną działania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza jest:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r., poz.1249, z 2023r.poz.289 i 535).
- 2) Uchwała Nr VII/42/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 r. oraz Uchwała Nr LXXXI/566/2023 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 września 2023r. w sprawie warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 3) Zarządzenie Nr 158/2020 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 11.05.2020r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2020 – 2023.

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicza na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

- 4) Zarządzenie Nr 389/2023 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Miasto Łowicz.
- 5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”

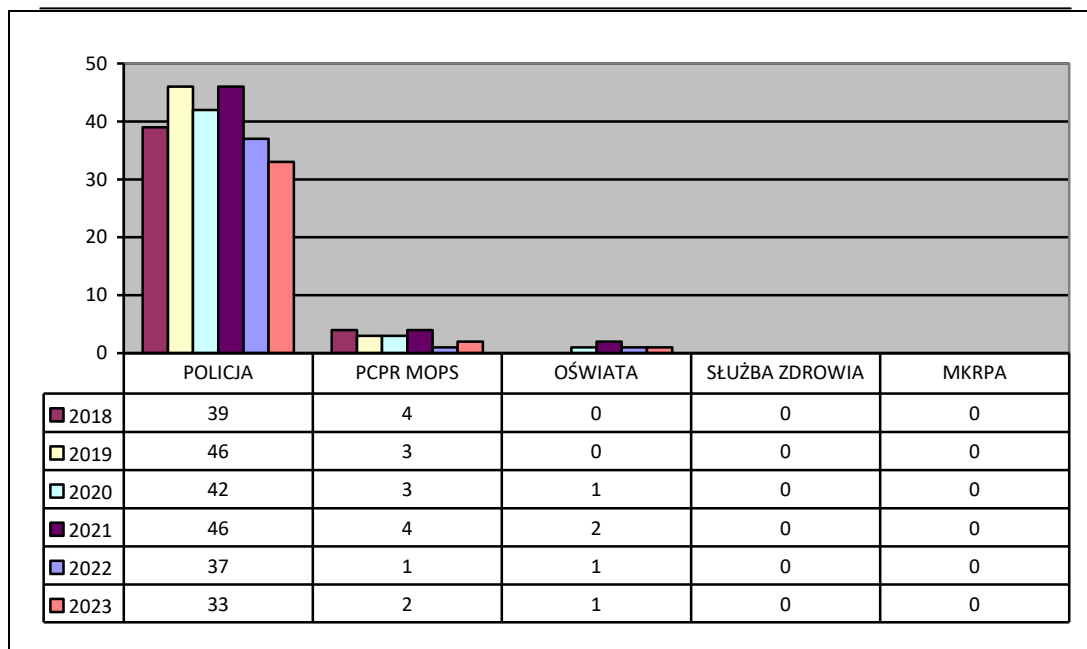
Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza realizował „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025”, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXI/275/2021 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 stycznia 2021 r. Program ten powstał w oparciu o rozeznanie środowiska i dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza, a jego założenia są zgodne z misją samorządu lokalnego w sprawie rozwiązywania problemów społecznych. Natomiast podstawą prawną działań, związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej i ochroną ofiar przemocy domowej, na terenie obejmującym zakres czynności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla miasta Łowicza, są:

- 1) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (Uchwała Nr 248 Rady Ministrów z dnia 09.12.2022 r. M.P. 2022 poz. 1259)
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz.901 z późn. zm.)
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023r. poz.1615.)
- 6) Gminny Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łowicza na lata 2022 - 2024(Uchwała Nr L/ 388/2022 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 mara 2022r.)

Koordinatorem Programu jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu, który w terminie do dnia 31 marca każdego roku, przedstawia Burmistrzowi i Radzie Miejskiej w Łowiczu roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej wraz z ewentualnymi rekomendacjami, pozwalającymi na usprawnienie i rozwój programu w kolejnych latach.

Adresatami „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” są rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy oraz rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy z terenu miasta Łowicza, a także przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą z terenu miasta Łowicza.

Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w latach 2018-2023 przez poszczególne instytucje

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej procedury „Niebieskie Karty” wdraża policja. Funkcjonariusze policji systematycznie monitoruje sytuacje w tych środowiskach a także uczestniczą w pracach grup diagnostyczno – pomocowych powołanych do pracy w środowiskach zagrożonych przemocą.

Diagnostując problematykę przemocy do opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021 – 2025 wzięto pod uwagę następujące kwestie:

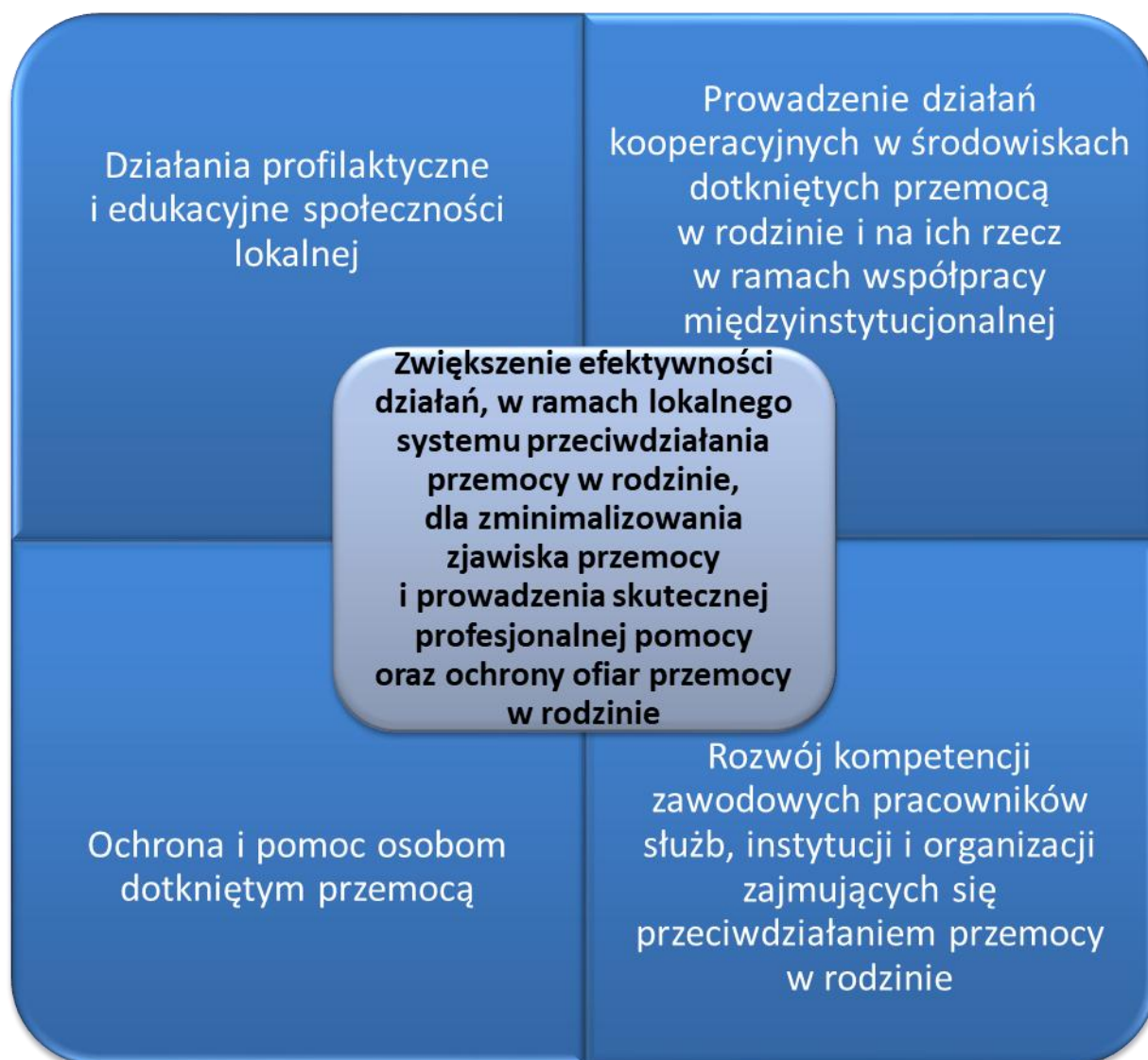
- współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz innych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- zapewnienie osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach wspierających osoby doznające przemocy,
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne,
- podejmowanie działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w grupach korekcyjno–edukacyjnych,
- prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających o zagrożeniach płynących z przemocy
- współpraca z mediami w zakresie propagowania zachowań bez przemocy oraz zmiany postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie,

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicza na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

- zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie miasta Łowicza w celu diagnozowania tego zjawiska,
- podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Na tej podstawie opracowano cel główny i cele szczegółowe programu do realizacji przez poszczególne instytucje w kolejnych latach opracowanego programu.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU I CELE SZCZEGÓŁOWE

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

II. REALIZACJA „PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY MIASTA ŁOWICZ NA LATA 2021 – 2025” W 2023 ROKU

Cel główny „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe i zadania:

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
Cel szczegółowy 1		
Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej		
<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie – organizowanie akcji i kampanii informacyjnych, rozprowadzanie ulotek, informatorów oraz upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza – MOPS w Łowiczu – KPP w Łowiczu – MKRPA w Łowiczu – PCPR w Łowiczu – kuratorzy Sądu Rejonowego w Łowiczu – służba zdrowia – szkoły z terenu Łowicza – Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu „Nadzieja” w Łowiczu 	<p>Do osiągnięcia powyższego celu prowadzą, m.in., następujące działania: spotkania, pogadanki, wykłady, warsztaty, realizacja programów profilaktycznych.</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny podejmował różnorodne działania profilaktyczne i edukacyjne społeczność lokalną;</p> <p>W miesiącu wrzesień 2023 r. Centrum „Progres” z Rzeszowa przeprowadziła dla młodzieży w łowickich szkołach podstawowych warsztaty. W 10 warsztatach udział wzięło 600 uczniów oraz kadra pedagogiczna.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W dniu 10.07.2023r. odbyło się spotkanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego z uczestnikami Klubu Seniora w Łowiczu. W spotkaniu uczestniczyło 20 osób – uczestników klubu. Głównym tematem tego spotkania było przybliżenie uczestnikom zagrożeń związanych z występowaniem przemocy szczególnie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Przedstawienie oferty pomocowej instytucji w naszym mieście. – w dniu 03.07.2023r. odbyło się spotkanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego z uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy gdzie przybliżono informacje na temat doznawania przemocy jak i gdzie szukać pomocy. W spotkaniu uczestniczyły – 22 osoby, – Dniu 27.10.2023r członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członkowie grup roboczych uczestniczyli w szkoleniu „Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych i grup

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych – budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy w otoczeniu – tworzenie i realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie – rozwój nowych form i metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> – pedagodzy i psychologowie szkolni z łowickich szkół 	<p>diagnostyczno – pomocowych po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dokumentacja, wykładnia prawa przez członków Zi i grup D-P”. Ogółem w szkoleniu uczestniczyło 37 osób.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W szkołach pedagodzy prowadzili wspieranie rodziców poprzez konsultacje, porady w sytuacjach występowania problemów przemocy rówieśniczej. Na stronach internetowych placówek oświatowych zostały zamieszczone informacje o instytucjach niosących pomoc w przypadku przemocy. – W Szkole Podstawowej Nr. 2 w ramach integrowania społeczności szkolnej został zorganizowany „Dzień Pluszowego Misia”. – Przez cały rok 2023 członkowie Zespołu rozpowszechniali w swoich instytucjach, informacje o możliwościach pomocowych innych instytucji, tj. Zespół Niebieskiej Linii, Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie, Punkt Interwencji Kryzysowej, czy Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy w Łowiczu. – Przez cały rok rozpowszechniane były ulotki informacyjne na temat możliwości pomocowych w naszym mieście opracowane przez Zespół Interdyscyplinarny jak i materiały edukacyjne z kampanii do której miasto zostało zgłoszone „Reaguj na przemoc – 2022”. – Założenia w zakresie ww. celu mogą być realizowane w ramach następujących działań: nowych, innowacyjnych form spędzania czasu wolnego i innych form aktywności, uwzględniających indywidualne zainteresowania dzieci i młodzieży; dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacją kryzysową; rozmów indywidualnych ze specjalistami z różnych dziedzin; pogadanek. <p><i>Pedagodzy szkolni realizowali następujące zajęcia w tematyce :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – „Jak radzę sobie z agresją” – „Jak radzić sobie z przemocą rówieśniczą” – „Umiejętne rozwiązywanie konfliktów” – „Moje prawa ”

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
		<ul style="list-style-type: none"> – <i>„Cyberprzemoc”</i> – <i>„Gdzie szukać pomocy”</i> – <i>„Bezpieczeństwo w szkole”</i> – <i>„Nie bądź obojętny na przemoc”</i> – <i>„Trudne rozmowy- o agresji i przemocy”</i> – <i>„Złość – jak sobie z nią radzę”</i> – <i>„Przemoc- skutki prawne i ich konsekwencje”</i> – <i>„Zasady dobrego wychowania”</i> – W dniu 2.10.2023r. w Szkole Podstawowej Nr 2 został zorganizowany konkurs plastyczny „ Stop przemocy”. – W Szkole Podstawowej Nr.7 zostały zorganizowane warsztaty dla rodziców „Jak rozmawiać ze swoim dzieckiem”, „Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży w świecie cyfrowym”. – W Szkole Podstawowej Nr 3 w dniu 14.12.2022r. odbyły się warsztaty z artystą „Mikserem”. – W dniach 07. – 13.09.2023 r. w Szkołach Podstawowych w Łowiczu zostały wykonane warsztaty na temat „Przemoc Rodzi Przemoc”, „Przemoc to niemoc” Realizatorem 10 warsztatów była firma „PROGRES”. Organizatorem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu. Z wykładów skorzystało około - 600 uczniów. – W dniach 12.09. - 14.12.2023r. w placówkach szkolnych dla klas I –III zostały przeprowadzone spektakle profilaktyczne, przeprowadzone przez firmę Alpmim Interwencja Artystyczna z Krakowa. Z tej formy edukacji skorzystało około - 700 uczniów. Organizatorem warsztatów był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. <p>W środowiskach szkolnych wdrażane były pogadanki i programy profilaktyczne, skierowane zarówno do uczniów, jak i ich rodziców, np.: „Przemoc to niemoc”, „Jak opanować złość i lęk”.</p>

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicza na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
		<p>„Jak być autorytetem dla swojego dziecka”, „ Zło dobrem zwyciężaj”, „ Empatyczna komunikacja w grupie, umiejętność wyrażania emocji”. „Przemoc wobec dzieci”, „Połącz się z głową” i wiele innych tematów.</p> <p>- W szkołach na terenie Łowicza w 2023 roku funkcjonariusze KPP w Łowiczu – Wydział Nieletnich przeprowadzili pogadanki związane z problematyką przeciwdziałania przemocy, spożywania alkoholu i zażywania środków odurzających. Funkcjonariusze spotkali się też z rodzicami dzieci w szkołach gdzie przekazywali informacje na temat przemocy oraz możliwości instytucji pomocowych.</p> <p>- Młodzież uczestniczyła w spotkaniach między innymi z policjantem, kuratorem sądowym, przedstawicielem poradni psychologiczno – pedagogicznej, aktorem. W Szkole Podstawowej Nr.3 psycholog z poradni psychologiczno – pedagogicznej z Kuluszek przeprowadzili wśród uczniów warsztaty dotyczące przemocy i mechanizmów jej działania.</p> <p>- W dniu 18.07.2023r. na stronie Portalu łowicz 24 ukazał się materiał edukacyjny dotyczący zjawiska przemocy oraz możliwości otrzymania pomocy i wsparcia z zamieszczoną ulotką informacyjną opracowaną przez Zespół Interdyscyplinarny.</p>
Cel szczegółowy 2		
Prowadzenie działań kooperacyjnych w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie i na ich rzecz w ramach współpracy interdyscyplinarnej		
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar, w tym: prawnego, psychologicznego, socjalnego – rozwój oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza – MOPS w Łowiczu – MKRPA w Łowiczu – PCPR w Łowiczu 	<p>W Programie założono, iż realizacji ww. celu mają służyć następujące działania: indywidualne konsultacje ze specjalistami z różnych dziedzin w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej, Punktu Pomocy dla Ofiar Przemocy, pogadanki, prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach, przedszkolach, spotkania specjalistów i praca w ramach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny podejmował różne inicjatywy propagujące życie bez przemocy. Udzielał</p>

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicza na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
<p>terapeutycznych ukierunkowanych na osoby dotknięte przemocą w rodzinie i osoby stosujące przemoc w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy – wdrażanie programów profilaktycznych, szczególnie w środowisku szkolnym – podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku – monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą – motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – pracownicy służby zdrowia – pedagodzy i psychologowie szkolni z łowickich szkół – Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu „Nadzieja” w Łowiczu 	<p>pomocy osobom uwikłanym w przemoc oraz podnosił kompetencje zawodowe przedstawicieli różnych służb, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną ofiar przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W okresie sprawozdawczym, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r., Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza prowadził 57 postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, z tego: 21 niezamkniętych z lat ubiegłych. – W 2023 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 36 nowych procedur „Niebieskie Karty”, z czego: <ul style="list-style-type: none"> • 32 założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Łowiczu • 1 założona przez funkcjonariuszy Komendy Policji w Sochaczewie • 2 założona przez pracownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej • 1 założona przez pracownika oświaty <p>W tym okresie Przewodniczący ZI powołał 36 grup roboczych, odbyły się 94 posiedzenia grup roboczych.</p> <p>W tym samym okresie sprawozdawczym, w 40 sprawach postanowiono o zakończeniu prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”, z czego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 29 z powodu ustania przemocy lub zrealizowania planu pomocowego. • 11 rozstrzygnięcia o braku zasadności do podejmowania działań. <ul style="list-style-type: none"> – Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza odbywały się z częstotliwością nie mniejszą niż raz na 3 miesiące. W 2022r. było ich łącznie - 6. Podczas posiedzeń planowano i dyskutowano na temat działań

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
		<p>Zespołu, poddawano analizie stopień ich realizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Omawiano problemy związane z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. – Zespół dokonał analizy czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą. Największą przeszkodą w realizacji skutecznej pomocy była sytuacja epidemiologiczna w kraju i ograniczenia w działalności instytucji wspierających. <p>Osoby doznające przemocy potrzebują pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej oraz wsparcia emocjonalnego, a żadna instytucja nie posiada wystarczających narzędzi, kompetencji, aby we własnym zakresie rozwiązać wszystkie problemy, dlatego też potrzebna jest skoordynowana praca wszystkich instytucji zaangażowanych w działania Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>Powoływane w 2023 r. grupy robocze były uzależnione od sytuacji danej rodziny. Do kierowania ich pracami, jako liderzy grup, zostali wyznaczeni pracownicy socjalni obsługujący rejon, w którym zamieszkiwały osoby doznające przemocy. Ponadto w pracach grup roboczych(grup diagnostyczno – pomocowych) uczestniczyli funkcjonariusz Komendy Powiatowej Policji w Łowiczu , członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy, pracownik służby zdrowia, pedagodzy szkolni.</p> <p>Do zadań każdej z powołanych grup roboczych(grup diagnostyczno – pomocowych) należało diagnozowanie sytuacji i udzielanie kompleksowej specjalistycznej pomocy. Wszyscy przedstawiciele grup roboczych(grup diagnostyczno – pomocowych) wykonywali zadania w ramach swoich kompetencji zawodowych.</p> <p>Ze wszystkich posiedzeń, zarówno Zespołu Interdyscyplinarnego, jak i powołanych grup roboczych (grup diagnostyczno – pomocowych) sporządzane były protokoły, które znajdują się u Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Dokumentacja prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” zgromadzona jest zgodnie z obowiązującą ustawą w siedzibie Miejskiego Ośrodka</p>

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowiczu na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
		<p>Pomocy Społecznej w Łowiczu.</p> <p>Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocdomowej, w postaci pracy socjalnej, zapewniali pracownicy socjalni MOPS, pomocą objęto – 48 rodzin. Funkcjonariusze KPP / dzielnicowi/ podejmowali działania interwencyjne, przeprowadzali rozmowy ostrzegawcze z osobami stosującymi przemoc, wzywali do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego, rozpowszechniali tak jak w poprzednich latach ulotki skierowane do sprawców przemocy w rodzinie – „Żółta Kartka”, opracowane przez Stowarzyszenie Niebieska Linia.</p> <p>Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzili rozmowy z osobami stosującymi przemoc na temat konsekwencji prawnych nagannych zachowań, motywowali do podjęcia leczenia z uzależnienia od alkoholu. Udzielali informacji na temat możliwości leczenia choroby alkoholowej, udziału w terapii dla uzależnionych jak i osób współuzależnionych.</p> <ul style="list-style-type: none"> – PCPR w Łowiczu w ramach działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie podjął działania w celu realizacji programu korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy oraz programu psychologiczno – terapeutycznego. Realizacje programów odbyły się w warunkach izolacji w Zakładzie Karnym w Łowiczu. Ogółem w wymiarze 80 godzin dydaktycznych. Program korekcyjno – edukacyjny ukończyło 6 mężczyzn, natomiast program psychologiczno – terapeutyczny ukończyło – 10 mężczyzn. – Poradnia Leczenia Uzależnień ZOZ w Łowiczu udzieliła ogólnie 2353 porady w tym; <ul style="list-style-type: none"> ▪ 134 porad lekarskich ▪ 68 porad psychologicznych ▪ 2151 porad terapeutycznych <p>W Poradni Leczenia Uzależnień zarejestrowanych było - 63 osoby z problemem uzależnienia oraz</p>

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
		<p>- 25 osób pozostających w kontakcie z osobą uzależnioną.</p> <p>Pracownicy Poradni Leczenia Uzależnień przez cały 2023r prowadzili porady terapeutyczne dla osób doznających przemocy w rodzinie, rozpowszechniali ulotki i materiały edukacyjne.</p> <p>Przez cały rok rozpowszechniane były ulotki informacyjne na temat możliwości pomocowych w naszym mieście opracowane przez Zespół Interdyscyplinarny jak i materiały z kampanii „REAGUJ NA PRZEMOC” - 2022”, do której miasto zostało zgłoszone w 2022r.</p> <p>Ze względu na trudną sytuację, w 2023r. w ramach działalności ZI, złożono:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4 wnioski do Sądu Rejonowego w Łowiczu - Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o zainteresowanie sytuacją małoletnich dzieci. – 2 wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie stosownych działań w kierunku leczenia alkoholowego. <p>Zespół realizował również zadania z zakresu podnoszenia kompetencji zawodowych przedstawicieli różnych służb, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej i ochroną ofiar przemocy domowej.</p>
Cel szczegółowy 3 Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie		
<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie informacji o systemie wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą – zwiększenie dostępności do usług świadczonych przez placówki 	MOPS w Łowiczu	<p>Zespół Interdyscyplinarny oraz powołane przez niego grupy robocze udzielały pomocy osobom uwikłanym w przemoc.</p> <p>W okresie sprawozdawczym, w ramach procedury „Niebieskie Karty”, pomoc specjalistyczną zapewniał:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Punkt Interwencji Kryzysowej, działający w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie zapewniał pomoc; psychologa, terapeuty rodzinnego i pracownika socjalnego. W zakresie

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicza na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
<p>pomocowe osobom dotkniętym przemocą w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie specjalistycznej kadry w ramach umów zlecenia – prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zapewnienie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie miejsca w mieszkaniach chronionych – organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego – edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw – pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie 		<p>działań poradnictwa psychologicznego udzielono - 143 porady psychologiczne, natomiast terapeuta rodzinny i pracownik socjalny udzielił - 127 porad dla - 140 osób.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. W 2023 roku porad udzielał prawnik i psycholog. <ul style="list-style-type: none"> • Z pomocy psychologa skorzystały - 23 rodziny, z czego - 15 rodzin (49 osób) z terenu miasta Łowicza. Ogółem udzielono - 176 porad i konsultacji. Porady dotyczyły spraw karnych, rozwodu, alimentów, władzy rodzicielskiej, problemów wychowawczych czy emocjonalnych. • Z pomocy prawnika skorzystały - 34 osoby w tym; 20 osób z terenu miasta Łowicza. Porady dotyczyły przemocy w rodzinie oraz korelujących z nią następujących spraw: karnych, separacji, rozwodu, władzy rodzicielskiej, rozdzielenia majątkowej. – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, poprzez zatrudnienie psychologa, który w 2023r. udzielał pomocy osobom wymagającym wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów, dotyczących: przemocy w rodzinie . Z pomocy skorzystało - 26 osób, biorąc udział w - 168 spotkaniach. – W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dokonał kolejnych doposażeń w materiały i ulotki edukacyjne, które były przekazywane do szkół i instytucji zajmujących się wsparciem osób doznających przemocy. – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nadal dysponuje dwoma mieszkaniem chronionymi dla ofiar przemocy domowej. – Z uwagi na trudną sytuację Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął - 4 rodziny wsparciem finansowym. Natomiast pracownicy socjalni objęli pracą socjalną – 48 środowisk w których prowadzona była procedura „ Niebieskie karty”.

Sprawozdanie z realizacji
 „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
 dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Zadania do realizacji	Realizatorzy	Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji zadań
<ul style="list-style-type: none"> – udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom doświadczającym przemocy oraz prowadzenie pracy socjalnej 		
Cel szczegółowy 4 Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie		
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój działalności zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych – Organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje i zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do literatury, publikacji - Gromadzenie i udostępnianie publikacji dotyczących przemocy w rodzinie 		<p>W ramach doskonalenia, tj. zaktualizowania i poszerzenia wiedzy, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych zorganizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – W dniu 07.03.2023r. przedstawiciele Miejskiego Ośrodka pomocy społecznej uczestniczyli w szkoleniu nt. „ Zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dokumentacja Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w świetle proponowanych przepisów”. – W dniu 27.10.2023r. przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego spotkali się z pedagogami szkolnymi, funkcjonariuszami KPP, członkami MKRPA, kuratorami, pracownikami socjalnymi i innymi przedstawicielami instytucji pomocowych na szkoleniu w celu zwiększenia wiedzy i kompetencji nt. „Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dokumentacja, wykładnia prawa przez członków Zi i grup D-P”. W spotkaniu udział wzięło - 37 osób. – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej gromadzi i udostępnia otrzymywany dwumiesięcznik „Niebieska linia” który w ramach zadań z profilaktyki alkoholowej prenumerował Urząd Miejski w Łowiczu ze środków alkoholowych. – Przedstawiciele wszystkich służb pomocowych działających w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych(grupach diagnostyczno – pomocowych) podnoszą swoje kwalifikacje w zakresie przeciwdziałania przemocy również poprzez samokształcenie.

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Plan środków finansowych na realizację powyższych zadań wynosił – 60 120,00 zł, a wykonanie – 59 622,61,-zł.
Wydatki dotyczyły, m.in.:

- zatrudnienia psychologa,
- zakupu materiałów edukacyjnych oraz organizacji szkoleń, spotkań, pogadanek i warsztatów dla młodzieży,
- zakupu materiałów biurowych.

W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu w ramach Programu Ostonowego „Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” złożył dwa wnioski o dofinansowanie projektów: „Łowicz mówi NIE przemocy” - w ramach priorytetu: Rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz „Jesteśmy dla Was, aby przeciwdziałać przemocy” - w ramach priorytetu: Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie. Część merytoryczna ofert konkursowych została wysoko oceniona, jednak ostatecznie wnioski nie zostały zakwalifikowane do dofinansowania.

III. REZULTATY PROGRAMU OSIĄGNIĘTE W 2023 ROKU

Realizując „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021– 2025”, w 2023 roku osiągnięto następujące rezultaty:

- 1) Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie
- 2) Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie
- 3) Utrzymano dostępność profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie
- 4) Utrzymano skuteczność oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie
- 5) Zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy
- 6) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy
- 7) Nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej

W opinii Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Łowicza, cele obrane w Programie, w roku 2023, zostały zrealizowane na poziomie dobrym.

Reasumując, w 2024r. konieczne jest konsekwentne realizowanie działań zapisanych w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” przez wszystkie służby i instytucje zaangażowane w realizację procedury „Niebieskie Karty”.

W 2023r. nie wszyscy członkowie grup roboczych zgłaszali się na wyznaczone terminy spotkań tych grup, tym samym w minimalnym zakresie angażowali się w pomoc dla potrzebujących. Sytuacja taka w dużej mierze wynikała z systemu pracy różnych instytucji. W związku z powyższym realnym staje się zagrożenie, że zachowania takie mogą prowadzić do niedostatecznej pomocy i udzielonego wsparcia potrzebującym.

Osiągnięcie poprawy sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą, poprzez systematyczny udział w pracach grup roboczych i budowanie planu pomocowego dla tych rodzin, jest w dużej mierze uzależnione od odpowiedzialnego podejścia przedstawicieli wszystkich służb, realizujących procedurę „Niebieskie Karty”.

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2021 – 2025” w 2023 roku

Szczególny nacisk należy położyć na prowadzenie szkoleń, pogadanek, spotkań o charakterze edukacyjno - informacyjnym dla mieszkańców miasta, dzieci i młodzieży szkolnej zarówno przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego, jak i przedstawicieli służb i instytucji uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty”.

IV. INFORMACJA O POTRZEBACH ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ W 2024 ROKU

Większość założonych w programie zadań wymaga kontynuacji w kolejnych latach, które też zostały uwzględnione w opracowanym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy na lata 2021 -2025.

W związku z powyższym należy nadal :

- kontynuować profilaktykę i edukację społeczną poprzez podnoszenie wiedzy mieszkańców miasta,
- realizować programy profilaktyczne w szkołach, aby zwiększyć świadomość uczniów i rodziców,
- zwiększyć dostępność pomocy specjalistów dla ofiar przemocy,
- podnosić kompetencje służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- motywować do zmian zachowania osoby stosujące przemoc poprzez udział w programach korekcyjno – edukacyjnych, zaś osoby z problemem alkoholowym motywować i kierować do podjęcia leczenia z uzależnienia od alkoholu.
- rozwijać działalność istniejącego Punktu Pomocy dla Ofiar Przemocy w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- podjąć działania w kierunku uruchomienia we wszystkich instytucjach zaangażowanych w realizację programu przeciwdziałania przemocy domowej audiowizualnej współpracy służb i wsparcia dla ofiar przemocy.

Ponadto, należy organizować szkolenia i spotkania o charakterze interdyscyplinarnym, w których brałoby udział członkowie Zespołu i przedstawiciele podmiotów realizujących procedurę „Niebieskie Karty”.

Pożądanym jest również zwiększenie dostępności do porad prawnych zarówno dla ofiar przemocy domowej, jak i członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych .

Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m. in. Superwizji, coachingu, grup wsparcia.